خبر

سهم اندک موسیقی ایرانی در صدور مجوزها

دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در مهر ۱۴۰۱، مجوز ۱۵۴ تک آهنگ و ۱۶ آلبوم موسیقی را صادر کرده است. در این ماه چهار نماآهنگ و ۶۴۸ شعر مجوز گرفتند و همچنین مجوز ۹ استودیوی صدابرداری و مرکز تولید تکثیر آثار صوتی و تصویری صادر شد. البته برای این آثار صرفا مجوزهای انتشار صادر شده و زمان انتشار آن در اختیار مالک اثر است.

دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در تیرماه امسال هم ۴۰ مجوز اجرای صحنه‌ای صادر کرده که ۲۴ اجرای آن به موسیقی پاپ، دو اجرا به موسیقی سنتی، شش اجرا به موسیقی تلفیقی، دو اجرا به موسیقی محلی و شش اجرا به موسیقی کلاسیک اختصاص داشت. دفعات اجرای صحنه‌ای در تیرماه، ۶۸ اجرا بوده است.

این روند نشان می‌دهد که مجوزهای صادر شده سهم اندکی را به موسیقی ایرانی اختصاص داده‌اند. این در حالی است که با توجه شرایط کنونی در کشور باید توجه به موسیقی ایرانی و محلی بیشتر شود. برنامه‌ریزی برای اجراهای صحنه‌ای موسیقی سنتی، می‌تواند با حمایت دولتی شرایطی را فراهم کند که با کاستن هزینه‌های برگزاری کنسرت بسیاری از گروه‌ها که به‌علت شرایط مالی در انتظار فرصت حضور صحنه‌ای هستند به کار خود ادامه دهند.

گفت‌وگوی «جام جم» با محمدحسین توتونچیان، تهیه‌کننده موسیقی

وقتی کنسرت از نگاه دشمن گناهی بزرگ می‌شود!

پس از آسیب‌هایی که کرونا به فرهنگ و هنر وارد کرد، فعالیت اهالی این حوزه به‌خصوص در بخش موسیقی پس از رکود طولانی که گویی تمامی نداشت، فقط برای مدتی کوتاه از سر گرفته شد ولی به علت ناآرامی‌های کشور، تابلوی توقف دیگری مقابل فعالان این حوزه قرار گرفته شد و گویا در این مسیر، موسیقی آخرین نقطه‌ای است که دیده می‌شود. با این حال از آنجا که بسیاری از اهالی موسیقی راه و روش ارتزاق‌شان از موسیقی است باید با تعامل بیشتر هنرمندان، متولیان موسیقی و اهالی رسانه راه‌حل‌های درستی برای برون رفت از این شرایط یافت.

اکنون در پی ناآرامی‌ها در کشور، تعطیلی فعالیت هنرمندان موسیقی قابل توجیه نیست، زیرا ماهیت موسیقی و برگزاری کنسرت، توسعه آرامش در میان افراد اجتماع است و اتفاقا در شرایطی که جامعه نیاز به آرامش دارد، باید اقدام به برگزاری کنسرت‌های بیشتری کرد.

موسیقی همواره نشان داده که می‌تواند از توسعه خشونت جلوگیری کند و ایجاد بستری برای آگاهی در جامعه باشد. با این حال مسئولان مربوط بدون توجه به کارکردهای موسیقی، برگزاری کنسرت‌ها را کنسل کردند. این در حالی است که در سینماها و سالن‌های تئاتر باز هستند و اتفاقا خانواده‌ها از آثار روی پرده سینما استقبال خوبی کرده‌اند؛ حال با کدام توجیه برگزاری کنسرت‌ها تعطیل شده است؟ به نظر می‌رسد در زمینه برگزاری کنسرت‌ها با توجه به تجربیاتی که در زمان کرونا به‌دست آمد، می‌توان کنسرت‌های موسیقی را با تمهیداتی مانند کنسرت‌های رایگان و عمومی برگزار گرد تا قشر بیشتری از مردم از آن استفاده کنند؛ زیرا تعطیلی کنسرت‌ها دقیقا چیزی است که آشوبگران می‌خواهند و حال باید دید مسئولان وزارت ارشاد چه تمهیداتی در این زمینه خواهند داشت.

باتوجه به شرایط موجود، گفت‌وگویی با محمدحسین توتونچیان، تهیه‌کننده موسیقی کردیم که هم جویا شویم شرایط برگزاری کنسرت در این وضعیت به چه صورت است و هم نگاهی به آسیب‌های توقف چرخه موسیقی داشته باشیم.

درباره ازسرگیری کنسرت‌های موسیقی و روشن‌شدن چراغ دوباره فعالیت‌های این حوزه، اطلاعی دارید؟ آیا قرار است کنسرت‌ها به‌زودی از سر گرفته شود؟

از آنجا که در این‌گونه مواقع حفظ امنیت شهر به عهده ارگان‌های متفاوتی از ارگان‌های عادی جامعه است، تصمیم‌گیری درباره این مورد برعهده یک سازمان یا یک نهاد نیست، بنابراین اجازه برگزاری تجمعات را مراجعی باید صادر کنند که تابه‌حال با آنها مواجه نبوده‌ایم. من هم در جریان این‌که آنها چه تصمیمی دارند و چه نقطه‌نظری درباره برگزاری تجمع‌ها دارند نیستم.

در سالن‌های کنسرت گاهی ۲۰۰۰ نفر آدم جمع می‌شوند که حفظ نظم و امنیت آن برعهده کنسرت‌گذار است که البته کنترل چنین جمعیتی آسان نیست. از طرفی هم بعید می‌دانم که اصلا خود نهادهای صادرکننده مجوز زیر بار این مسئولیت یا تعهد بروند که به ۲۰۰۰ نفر در این شرایط اجازه تجمع بدهند.

قرار بود که «سی‌صد» را در شهرستان‌ها، اصفهان، شیراز و کیش برگزار کنیم و حتی صندلی‌ها را از سعدآباد به محل برگزاری بعدی منتقل کرده بودیم

شما سابقه‌ای طولانی در برگزاری کنسرت‌های مختلف دارید. هم‌اکنون هم در مقام تهیه‌کننده، با چند خواننده همکاری دارید. آیا خود شما و هنرمندانی که با آنها کار می‌کنید، برنامه‌ای داشته‌اید؟

بله. قرار بود که «سی‌صد» را در شهرستان‌ها، اصفهان، شیراز و کیش برگزار کنیم و حتی صندلی‌ها را از سعدآباد به محل برگزاری بعدی منتقل کرده بودیم و تمام مجوزهای کنسرت رضا بهرام را تا اسفند گرفته بودیم و برای برگزاری کنسرت برنامه‌ریزی کرده بودیم. البته کسی به ما نگفت که برگزاری کنسرت را لغو کنیم یا نکنیم، ولی کنسرت مال مردم، برای مردم و به خاطر مردم است. این مردم هستند که تصمیم می‌گیرند در یک اتفاق حضور پیدا کنند.

یکی از نکاتی که این روزها زیاد به چشم می‌خورد، تقابل برخی اقشار با برگزاری کنسرت‌هاست. این درحالی‌است که هم‌اکنون اجراهای تئاتر روی صحنه می‌رود، فیلم‌ها در سینماها در حال اکران هستند و گالری‌های هنرهای تجسمی هم رویدادهای‌شان را برگزار می‌کنند. در این میان گویا فقط اجراهای کنسرت است که بلاتکلیف مانده!

امروز هرچه بگوییم فحش می‌خوریم، نمی‌دانم چرا اغتشاشگران نسبت به برگزاری کنسرت گارد دارند ولی نسبت به باز بودن دیگر مشاغل گاردی ندارند؟ هیچ‌کس نمی‌گوید چرا مغازه‌ها، شرکت‌ها و کارخانه‌ها باز هستند؟ همه می‌گویند چرا کنسرت‌ها برگزار می‌شوند! پس شما هم رستوران و مغازه خود را ببندید و فعالیت‌های شغلی و کسبی خود را کنار بگذارید. چطور از موسیقی و تئاتر انتظار دارند فعالیت ارتزاق اجتماعی خود را کنار بگذارند ولی خودشان این کار را نمی‌کنند! این توقع ناعادلانه، زیبا نیست.

تقریبا ۲۳۰ نفر مستقیما و هزار خانواده به‌صورت غیرمستقیم از برگزاری یک کنسرت در شهر تهران ارتزاق می‌کنند

در برگزاری هر کنسرت تعداد زیادی شغل ایجاد می‌شود و افراد بسیاری در هر سئانس از کنسرت‌های مختلف، صاحب درآمد می‌شوند. درواقع کنسرت‌ها به نوعی ایجاد شغل می‌کنند. دراین‌باره بیشتر برای‌مان بگویید.

تقریبا ۲۳۰ نفر مستقیما و هزار خانواده به‌صورت غیرمستقیم از برگزاری یک کنسرت در شهر تهران ارتزاق می‌کنند. من تهیه‌کننده یکی از این کنسرت‌ها هستم، وقتی کنسل می‌شود، همه آن هزار خانوار از امرارمعاش بازمی‌مانند. این باور که به‌خاطر حمایت از آشوب باید از ارتزاق دست بکشیم، غلط و نادرست در جامعه ما جا افتاده است، ولی آن کسانی که کارخانه دارند، مغازه یا کارگاه دارند و حتی کارگر هستند، باید مثل همیشه به محل کار خود بروند، کارشان را بکنند، عصر هم بروند خانه شام‌شان را بخورند و این وسط به صنعت و هنر موسیقی و تئاتر اعتراض و فحاشی کنند.

مگر آن کارگردان یا بازیگر اجاره‌خانه نمی‌دهد؟ مگر بازیگر پول بنزین نمی‌دهد؟ مگر آن کسی که طراح لباس است با هزینه‌ها و گرانی‌های موجود در این مملکت دست‌وپنجه نرم نمی‌کند؟ یا آن کسی که گریمور است مایحتاج زندگی خود را از سوپرمارکت محل‌شان تهیه نمی‌کند؟ زمانی که یک تئاتر یا کنسرت کنسل می‌شود همه اینها از نان‌خوردن می‌افتند. من نمی‌دانم که این نگاه نادرست به این رویدادها کی قرار است درست شود.

یکی از نکاتی که این روزها زیاد به چشم می‌خورد،

برش

زمان حمایت‌های دولتی است

در سه بخش موسیقی ایرانی، موسیقی کلاسیک و موسیقی نواحی گروه‌های بسیاری وجود دارند که آماده اجرا هستند اما باید حمایت لازم را داشته باشند. فراموش نکنیم که هزینه‌های برگزاری کنسرت در این روزها آن‌قدر بالاست که بیشتر این گروه‌ها توان ورود به این عرصه را ندارند.

اجاره‌های سرسام‌آور سالن‌ها، هزینه‌های وحشتناک محل تمرین، رفت و آمدها و تبلیغات همه اینها هر گروهی را برای برگزاری کنسرت به وحشت می‌اندازد. از همین روست که بسیاری از این گروه‌ها تصمیمی برای برگزاری کنسرت نداشته، ندارند و نخواهند داشت.

پس تنها راه این است که دولت حمایت کند. بخشی از هزینه‌ها را تقبل کند و ریسک برگزاری کنسرت را برای گروه‌هایی که مخاطب کمتری دارند، پایین بیاورد. با این کار می‌توان شاهد رونق دوباره کنسرت‌ها بود.

یادداشت

کرکره کنسرت‌های موسیقی را بالا بدهید

یاسر یگانه
گروه فرهنگی

وقتی کرونا آمد، نخستین کرکره‌ای که پایین کشیده شد، مربوط به رویدادهای هنری بود. در میان رویدادهای هنری، نخستین کرکره‌ای که پایین رفت برای کنسرت‌های موسیقی بود.

وقتی کرونا رفت، آخرین کرکره‌ای که بالا آمد، کرکره کنسرت‌های موسیقی بود. حدود ۲۲ ماه تعطیلی برای کنسرت‌های موسیقی در کشورمان به دلیل شیوع ویروس کرونا ثبت شد.

در نهایت اواخر سال گذشته، کنسرت‌های موسیقی از سرگرفته شد.

به احترام ایام سوگواری ماه محرم، برگزاری کنسرت‌ها از اوایل مرداد سال جاری متوقف شد. تهیه‌کنندگان موسیقی، برنامه‌های زیادی را طراحی کرده بودند تا با پایان ماه صفر، آنها را عملی کنند. بسیاری از آنها تور کنسرت‌های شهرستان را برنامه‌ریزی کرده بودند. سالن‌های کنسرت در تهران تا آخر سال جای خالی نداشتند. خوانندگان جدیدی در مسیر رسیدن به اجراهای صحنه‌ای بودند.

این مسیر ادامه داشت و همه منتظر شروع فصلی تازه در موسیقی کشور بودند.

ماجرا اما پیچیده شد. ناآرامی‌های هفته‌های گذشته موجب شد باز هم کرکره کنسرت‌های موسیقی پایین بیاید. برنامه‌های بسیاری لغو شد. برخی کنسرت‌ها حتی بلیت‌فروشی شده بود که در نهایت به زمان دیگری موکول شد و این زمان، هنوز فرا نرسیده است.

شکی نیست که جامعه تحت تاثیر اتفاقات اخیر است. هر ایرانی برای آنچه در هفته‌های گذشته رخ داده، اندوهگین است اما بالاخره جامعه به امید و حرکت رو به جلو نیاز دارد.

مشاغل دیگر در حوزه‌های مختلف به کارشان ادامه می‌دهند. صنعت، تجارت و بازارها فعالند. سینماها فیلم‌های‌شان در حال اکران است. تئاترها روی صحنه می‌روند. گالری هنرهای تجسمی رویدادهای‌شان را برگزار می‌کنند. در این میان کنسرت‌های موسیقی وجهه تازه‌ای یافته و از نظر اغتشاشگران باید تعطیل بمانند!

آشوبگران در فضای مجازی هجوم آورده‌اند که کنسرت‌ها باید تعطیل بماند. هر هنرمندی که وارد این عرصه شود، به او هزار تهمت می‌زنند و خیلی شدید به او می‌تازند. همه اینها در حالی است که اهالی موسیقی بخش مهمی از امرار معاش‌شان از همین برگزاری کنسرت‌های موسیقی رقم می‌خورد. شاید برگزاری کنسرت‌های پرانرژی با آهنگ‌های شاد، چندان مناسب نباشد اما موسیقی فقط در آهنگ‌های شاد خلاصه نمی‌شود. هنرمندان می‌توانند رپرتواری برای کنسرت‌های‌شان انتخاب کنند که با فضای عمومی جامعه همسو باشد. موسیقی ایرانی فضایی پر از اندیشه دارد. موزیسین‌های موسیقی ایرانی می‌توانند دست به کار شوند و آثاری مناسب فضای عمومی کشور تولید کنند و به صحنه ببرند. گروه‌های کوچک و ارکسترهای بزرگ موسیقی کلاسیک هم می‌توانند به راحتی اجراهای‌شان را برگزار کنند. در موسیقی نواحی هم گروه‌های بسیاری هستند که محتواهای مناسبی با فضای کنونی کشور دارند اما چرا این گروه‌ها هم اجرای صحنه‌ای ندارند؟

پاسخ به این پرسش به‌طور دقیق متوجه مسئولان فرهنگی و هنری کشور است. آیا آنها حمایت لازم را از این ژانرهای موسیقی دارند؟ پاسخ به این پرسش قطعا منفی است. چراکه در همین سه‌ماهه ابتدایی سال جاری، وقتی آمار تعداد کنسرت‌های برگزار شده منتشر شد، در مقابل بیش از ۶۰۰ سئانس کنسرت موسیقی پاپ، تعداد اجراهای دیگر به ۲۰ سئانس هم نمی‌رسید. این یعنی حمایت لازم از موسیقی‌های اصیل نشده است.

با این حال اما هنوز هم دیر نشده است. شاید زمان آن فرا رسیده که مسئولان فرهنگی و هنری کشور به‌طور جدی آستین‌ها را بالا بزنند و فضا را برای برگزاری کنسرت‌هایی در بخش موسیقی ایرانی، موسیقی کلاسیک، موسیقی نواحی و حتی موسیقی تلفیقی آماده کنند.

جشنواره

جشنواره موسیقی نواحی از کرمان کوچ می‌کند!

چند دوره بود که جشنواره موسیقی نواحی در کرمان برگزار می‌شد. این اتفاق با انتقادهای بسیاری همراه بود، این‌که جشنواره‌ای ملی با موضوع موسیقی مناطق مختلف برای چند دوره در یک استان برگزار شود؛ همیشه جای نقد و سؤال بود. مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اما به جای پاسخگویی به این مسأله تفاهم‌نامه‌های بعدی را با مسئولان استان کرمان برگزار می‌کردند.

طبق آخرین تفاهم‌نامه وزارت ارشاد با مسئولان استان کرمان، جشنواره موسیقی نواحی می‌بایست برای چند سال دیگر در این استان برگزار شود اما امسال ماجرا متفاوت شده است.

پانزدهمین دوره جشنواره موسیقی نواحی اواخر آبان ۱۴۰۱ در جایی به‌جز کرمان برگزار خواهد شد. البته هنوز شهر جدید برگزاری این رویداد معرفی نشده است اما خبر قطعی فعلا کوچ این جشنواره از کرمان است. هرچند به نظر می‌رسد که زمان برگزاری این جشنواره هم به دلیل جابه‌جایی مکان برگزاری تغییر خواهد کرد.

چهره

خواننده سرود تیم ملی در جام جهانی کیست؟

غلامحسین زمان‌آبادی، مشاور فرهنگی وزارت ورزش اعلام کرده بود که محمد معتمدی، خواننده سرود رسمی تیم ملی فوتبال کشورمان برای حضور در جام‌جهانی ۲۰۲۲ قطر است. زمان‌آبادی اعلام کرده بود که این سرود در حال تهیه است! همین خبر جنجال‌ها آفرید. معتمدی موضع گرفت که چنین چیزی صحت ندارد و آهنگی که زمان‌آبادی درباره آن صحبت می‌کند، چند ماه پیش تولید و ضبط شده است.

در ادامه خبر آمد که رضا یزدانی آهنگی برای تیم ملی فوتبال خوانده است. البته که این آهنگ رسمی تیم ملی نیست و سرمایه‌گذار آن بخش خصوصی است. از امیر تاجیک هم صحبت به میان آمد که او هم تکذیب کرد.

در نهایت شاید بهترین اثری که تولید شده همان اثری باشد که محمد معتمدی خوانده است زیرا این اثر همخوانی خوبی با موضوع جام‌جهانی دارد؛ اما با توجه به حاشیه‌های ایجاد شده؛ باید دید سرنوشت آهنگ تیم ملی فوتبال کشورمان در جام‌جهانی به کجا کشیده خواهد شد.

قاب

مسعود بختیاری و زندگی دوباره

بهمن علاءالدین یا همان مسعود بختیاری؛ آهنگساز، ترانه‌سرا و خواننده‌ای است که برای همیشه در یادها خواهد ماند.

بهمن علاءالدین در سال‌های آخر عمرش در کرج زندگی می‌کرد. یکی از دوستانش روایت می‌کند که روزی در زیرزمین نشسته بودیم و با بهمن درباره گذشته صحبت می‌کردیم. ضمن گفت‌وگو به بهمن گفتم خوب است انسان دوبار زندگی کند که بار دوم از تجربیات بار اول استفاده کند و بعدها حسرت نخورد. بهمن گفت؛ نه. اگر من دو بار زندگی کنم بار دوم هم مانند بار اول زندگی می‌کنم زیرا هر کاری کردم و هر تصمیمی گرفتم به نظر خودم با تامل و تفکر بوده و پشیمان نیستم. اگر اوضاع زمانه عوض شده و ارتباط مردم کم شده و مسائل تازه‌ای به‌وجود آمده که به گذشته شباهت ندارد از توان من خارج است.